

EKONOMİ POLİTİK

ILO: 2014 Emeğin Dünyası Raporu

Erinç Yeldan, 29 Ekim 2014

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO'nun) her yıl hazırlamakta olduğu “*Emeğin Dünyası Raporu*”nun 2014 çalışması yayımlandı. Rapor küresel ekonomide Avrupa-kaynaklı yeni bir (2008’den bu yana üçüncü) durgunluk dalgasının karamsar öngörülerini ve ABD’de “*FED sistemi para basma işlemlerini acaba ne zaman sonlandıracak?*” sorusu üzerine yoğunlaşmış huzursuz beklentiler gündemi arasına sıkıştı. Anımsanacağı üzere, küresel ekonominin ortalama büyüme hızı 2013’te yüzde 3 olarak gerçekleşmiş ve 2012’nin zaten görece düşük yüzde 3.2’lik büyüme hızının da gerisinde kalmış idi. Oysa kriz öncesi 2000-2007 döneminde büyüme hızı yüzde 4.2’ye ulaşmıştı. Söz konusu durgunluk sürecinin çoğunlukla Avrupa kaynaklı olduğu biliniyor. Avrupa ekonomisinin lider gücü Almanya’nın neredeyse sıfıra yakın bir büyüme içinde görünmesine koşut olarak, Avrupa ekonomilerinde ortalama büyüme hızı sadece yüzde 1.2 düzeyinde sürüyor.

Bu koşullar altında ILO 2014 Raporu küresel işgücü piyasalarında dengesizlikler ve güvencesiz istihdam biçimlerinin derinleşerek yaygınlaşmakta olduğu uyarılarını paylaşıyor. Küresel ekonomide açık işsizler ordusuna 2013 yılında 4 milyon kişi daha katıldı ve (açık) işsizlerin sayısı 199.8 milyona ulaştı. ILO verilerine göre, söz konusu rakam küresel krizin başladığı 2008 tarihinden bu yana 30 milyon yeni işsiz anlamına geliyor.

Durgunluk ve işsizlik baskısı ile birlikte dünya ekonomilerinde üretkenlik kazanımlarının da yitirildiği anlaşılıyor. Popüler iktisat yazınında bir “mucize” edasıyla dillendirilen Asya ekonomilerinin ekonomik büyümesinin çoğunlukla yüksek tasarruf ve yatırım performansına bağlı olduğu ve üretkenlik kazanımlarıyla desteklenmediği uyarıları sıkça dile getirilmekte. Nitekim ILO Raporu’nda da aynı uyarılar yinelenmekte ve Asya ekonomilerinin üretkenlik düzeylerinin gelişmiş ekonomilerin ancak yüzde 25’i düzeyinde olduğu vurgulanmakta. Rapor’un bulgularına göre üretkenlik kazanımlarının verili temposu altında Doğu Asya ülkeleri, gelişmiş ekonomilerin üretkenlik düzeyini ancak 2033 yılında yakalayabilecek. Aynı öngörü Güney Asya ülkeleri için 2055’i; Güney-Doğu Asya ülkeleri için ise 2071’i gösteriyor. Sahra-altı Afrika ve Kuzey Afrika için ise söz konusu öngörüler 2100’ün ötesine taşınıyor!

Küresel durgunluk, genişleyen işsizler ordusunun yanına “*güvencesiz istihdam*” biçimlerinin de yaygınlaşmasına zemin sağlamakta. ILO, “güvencesiz” istihdamı, “kendi hesabına çalışanlar” ve “ücretsiz aile işçisi” olarak tanımlıyor. 2013 yılında bu tanıma giren emekçilerin sayısı 1 milyar 45 milyon kişiye ulaşmış olduğu tahmin ediliyor. Bu rakam gelişmekte olan ülkelerde istihdam edilenlerin yarısından fazlasına; aralarında Türkiye’nin de bulunduğu *yükselen piyasa ekonomilerinde* ise üçte birine ulaşıyor. ILO raporundan alıntıladığımız aşağıdaki tablo küresel istihdamın, özellikle azgelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ne derece dengesiz ve enformelleşmeye dayalı olduğunu belgeliyor.

Tablodan izlediğimiz üzere, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında istihdam biçimlerinde gözlenen uçurum, kapitalizmin küresel yeni-işbölümü altında çalışma atölyelerinin nasıl ucuz ve güvencesiz iş depolarına aktarılmakta olduğunu da altını çiziyor.

Küresel Ekonomide İstihdamın Dağılımı (%)

	Ücretli/Maaşlı	İşveren	Kendi Hesabına Çalışan	Ücretsiz Aile İşçisi	Güvencesiz İstihdam
Gelişmiş Ekonomiler	86.3	3.6	9.0	1.0	10.0
Gelişmekte Olan Ülkeler	42.6	2.0	40.5	14.9	55.4
Az gelişmiş Ülkeler	18.0	1.2	53.2	27.6	80.8
Yükselen Piyasa Ekon.	58.2	2.2	29.0	10.6	39.6

Kaynak: ILO, World of Work Report, 2014, tablo 3.5.

Düşük üretkenlik – güvencesiz istihdam ve enformelleşme tuzağına sıkışmış geniş emekçi kitleleri gerek kendilerinin, gerekse ailelerinin sağlık ve eğitim becerilerine gerekli katkıyı sağlamaktan mahrum olarak, bu sürecin küresel anlamda yeniden üretilmesine seyirci kalmaya itiliyorlar. Böylece, toplam işçi nüfusunun üçte birinin (toplam 457 milyon emekçi) günde 2 dolardan daha az bir gelir ile yoksulluk sınırının altında çalışmak zorunda kaldığını görüyoruz.

Asıl ilginç olan; ve bizim de hala kabullenmekte zorluk çektiğimiz konu ise, *işsizlik, yoksulluk ve güvencesizlik* giderek daha da ağırlaşmakta iken, ekonomi yönetimlerinin daha da bağınaz bir biçimde “*önce mali disiplin ve enflasyonla mücadele*” diyerek reel ekonomilerin sorunlarına sırt çevirmeyi nasıl da meşrulaştırabildiği...

Bugün 29 Ekim. *Bizi yutmak isteyen emperyalizme ve mahvetmek isteyen kapitalizme karşı verilen Anadolu ihtilalinin Cumhuriyet ile taçlandırıldığı tarihin 91. yıldönümü. Tüm mazlum uluslara kutlu olsun.*